

Hamp - en økologisk afgrøde med multifunktionelt potentiale

Hamp rummer store muligheder med udnyttelse af både frø og stængel. Et projekt hos Videncentret for Landbrug over to år ser på mulighederne.

Fonden for Økologisk Landbrug

Hamp er en gammel kulturplante, der har været brugt gennem flere tusinde år. Her har de fiberholdige stængler og de protein- og olieholdige frø været anvendt til beklædning, tovværk og føde. I nye tid har planten i de fleste folks bevidsthed nok været forbundet med dens indhold af det euforiserende stof cannabinol. De hampesorter, der i dag er tilladt at dyrke, har dog alle et så lavt indhold af cannabinol, at det ikke er her man skal finde en "merværdi" i planten.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Fibre udnyttes

Under danske himmelstrøg har fokus de seneste år været dyrkning med henblik på at udnytte fibre. Hampefibre er karakteriseret ved høj styrke og isoleringsevne, og de har et langt højere celluloseindhold end almindeligt træ. Fibrene bruges i dag blandt andet til isoleringsmåtter og som vækstmedie til grøntsager.

Fibre kan desuden anvendes i plader i bilindustrien samt til papirfremstilling. Restproduktet ved fiberfremstilling er de træstofholdige skæver der med deres store sugeevne er velegnede som strøelse.

Gode frø

Der er mange muligheder for anvendelse af stænglerne, men potentialet i hamp kan blive langt større hvis frøene også udnyttes. Hampefrø indeholder omkring 25 til 30 pct. olie og omkring 25 pct. protein. Hampeolien er en førsteklases olie til humane fødevarer, og hampeprotein har en aminosyresammensætning, der er efterspurgt i foderet til økologiske grise og fjerkræ. Hampeoliens indhold af omega 3 og 6 fedtsyrer er noget nær ideel i forhold til hvad der ernæringsmæssigt er ønskeligt i madvarer. Det ville derfor være optimalt hvis hampeolie kunne erstatte andre olie/fedt kilder i de økologiske fødevarer.

Ved presning af hampefrøene bliver restproduktet en hampekage med et forholdsvis højt indhold af aminosyren methionin. Netop methionin vil komme til at mangle i foderet til de økologiske svin og fjerkræ, når fra 2012 skal fodres med 100 pct. økologiske foder.

Sammenfattende skulle man dermed mene, at der lige så store muligheder i frøene som i resten af planten – hvis det altså bare kan lade sig gøre at udnytte både frø og stængel. Og der er netop det, der er i fokus i et projekt hos Videncentret for Landbrug, Økologi. Projektet kører over 2 år i 2011 og 2012. Under økologiske dyrkningsbetingelser er hamp særligt interessant, idet hamp kun sjældent angribes af skadedyr og sygdomme og samtidig yder hamp, der er i god vækst, en fortræffelig ukrudtskonkurrence.

Foto 1. Hamp har en hurtig og kraftig vækst. Nogle sorter bliver over 2,5 meter høje mens sorterne med fokus på frø normalt ikke bliver over 2 meter. Billedet er taget i det økologiske sædskifteforsøg på Foulum to måneder efter såning. Foto: Lars Egelund Olsen, Videncentret for Landbrug, Økologi.

I 2010 blev der forsøgsmæssigt høstet frø af flere forskellige hampesorter. Udbyttet var her beskedne og varierede fra 170 kg pr. ha til godt 300 kg pr. ha. Plantetallet i forsøgsmarken var dog noget under forventet på grund af dårlig fremspiring i foråret, hvilket kan være med til at forklare det sparsomme udbytte. Tidligere forsøg på Flakkebjerg forsøgsstation har vist udbytter over 1000 kg frø pr. ha og op til 14 tons tørstof udbytte pr. ha når hele planten høstes.

I 2012 er det planen at der fortsat skal være fokus på at opnå det størst mulige økonomiske udbytte ved at udnyttet hele planten, såvel stænglerne som frøene.

Foto 2. Hampeplante med frø. Fotograf Lars Egelund Olsen, Videncentret for Landbrug, Økologi.

Artiklen har været bragt i et medie under LandbrugsMedierne.